

לקוחות יקרים,

בעדכון לקוחות זה נביא בפניכם את עיקרי פסק-דינו של בית-המשפט המחוזי בתל-אביב (כבוד השופט עודד מאור) בעניין **ראם בן אור נ' אביב בית השקעות בע"מ**¹, שענייננו בשש בקשות נפרדות לאישור תובענה ייצוגית שעניינן הכללי הוא הפרה של הוראות תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013 ("**תקנות הנגישות**"). בפסק-הדין מופיעות קביעות חשובות שנועדו להתמודד עם התופעה הפסולה של שימוש בלתי ראוי בכלי של בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, ובהן קביעות בכל הנוגע לחשיבותה של הפניה המוקדמת.

הרקע:

המבקש הגיש שש בקשות נפרדות לאישור תובענה ייצוגית נגד עסקים קטנים מסוגים שונים, וטען כי גילה שאתרי האינטרנט שלהם מפריס הוראות שונות בתקנות הנגישות. בתוך כך, המבקש טען כי באתרים של אותם עסקים אין פירוט על הסדרי הנגישות הקיימים בפועל בבית העסק, בניגוד לתקנה 34 לתקנות הנגישות; כי אין פרסום של הצהרת הנגישות של אתר האינטרנט עצמו, בניגוד לתקנה 35 לתקנות הנגישות; וכי לא פורסמו פרטיו של רכז הנגישות בניגוד לתקנה 91(ה) לתקנות הנגישות. בהקשר זה יוער, כי לא הועלתה טענה כלשהי לגבי העדר הנגשה של אותם עסקים בפועל, אלא הטענה נסובה סביב העדר פרסומה של עצם ההנגשה.

זמן קצר לאחר הגשת הבקשות לאישור, ועוד טרם הגשת תשובות המשיבות, הגישו הצדדים, בכל אחד מהתיקים בנפרד, וללא קשר לאחרים, הודעות הסתלקות, שבמסגרתן הוסכם, בין היתר, על תשלום גמול ושכר-טרחה לבא-כוח המבקש.

בשל כך שהמבקש הגיש באותו עניין ממש עשרות רבות של בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, ולאור מספרן הרב של ההסתלקויות, כשהמאחד ביניהן הוא תשלום טובת הנאה למבקש ולבאי-כוחו השונים, זימן כבוד השופט עודד מאור את הצדדים לדיון בשאלות העקרוניות המתעוררות במסגרת אותן בקשות לאישור והסתלקויות בעקבותיהן.

הכרעתו של בית-המשפט, ודגשים העולים מפסק-הדין:

1. במסגרת הכרעתו, עמד בית-המשפט על הצורך להבטיח כי התובענה הייצוגית לא תיהפך למכשיר של סחטנות במסווה החוק ועל הצורך להכיר בסכנה הטמונה בשימוש בלתי ראוי במכשיר של התובענה הייצוגית.

¹ ת"צ (ת"א) 52621-07-23 **ראם בן אור נ' אביב בית השקעות בע"מ** (22.1.2024) (המותב: כבוד השופט עודד מאור).

2. בית-המשפט מתח ביקורת על מספרן יוצא הדופן של הבקשות לאישור שהוגשו, שאינן אלא "תביעות משוכפלות".
3. בית-המשפט ציין את חשיבותו הרבה של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, שנועד לעגן את זכותם של אנשים עם מוגבלות להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים. ואולם, עיון בבקשות לאישור מעלה שאין המדובר בפגיעה בזכויות או בהדרה של ציבור אנשים עם מוגבלות מהמרחב הציבורי, אלא לכל היותר ניתן לראות כהפרות לא מהותיות של תקנות הנגישות שניתנות לתיקון עם הפניית תשומת לב המפר לדרוש תיקון, כפי שקורה הלכה למעשה לאחר הגשת הבקשה לאישור.
4. בית המשפט התייחס לכך שבקשות האישור הוגשו כנגד עסקים קטנים, שחלקם משפחתיים ללא עובדים מעבר לבעליו של העסק עצמו או לכל היותר מעסיקים מספר מצומצם של עובדים, וציין כי לא ניתן להתעלם מכך שאחת מתכליותיה המרכזיות של התובענה הייצוגית – בדמותה של קבוצה הנאבקת על זכויותיה מול תאגיד חזק - לא באה לידי ביטוי בבקשות האישור הנדונות, וכי עסקים קטנים וגופים עסקיים קטנים עושים ככל שביכולתם כדי לחשב את צעדיהם במציאות הנוכחית.
5. בנוסף, ציין בית המשפט שבית העסק מזמין את בניית האתרים מגורם מקצועי, וכי הנחת היסוד של בית העסק היא שאותו איש מקצוע ממלא אחר הוראות הדין - גם בכל הנוגע לסוגיית הנגישות.
6. בית-המשפט קבע כי נדרשת פניה מוקדמת בבקשות לאישור שעניינן הפרת תקנות 35 ו-34 לתקנות הנגישות (העדר פרסום הצהרת נגישות).
7. עוד נקבע כי חובת תום-הלב מחייבת אף היא עריכת פנייה מוקדמת בטרם הגשת הבקשה לאישור, וכי פנייה מוקדמת היא הפתרון הראוי, ההוגן והמועיל ביותר. בית-המשפט ציין כי גם מידת ההגינות מחייבת את המבקש בביצוע פנייה מוקדמת והעדרה יכול להיחשב כניצול לרעה של ההליכים המשפטיים. בנוסף, בית-המשפט עמד על יתרונותיה של הפניה המוקדמת, ובתוך כך: הפניה המוקדמת מאפשרת למשיב הפוטנציאלי לתקן את הליקויים שבאתר האינטרנט; מאפשרת הזדמנות להבהיר לטוען הפרות מדוע הבסיס לטענותיו שגוי; חוסכת ממשיבים פוטנציאליים את הנזק שעלול להיגרם להם משהוגשה נגדם בקשה לאישור; מאפשרת פניה לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ועוד.
8. הגשת בקשה להסתלקות בטענה שההפרה תוקנה מיד לאחר הבקשה לאישור תובענה ייצוגית מלמדת כי מלכתחילה היה צריך להידרש לפנייה מוקדמת.
9. על אף הסדרי ההסתלקות שהושגו בין הצדדים, בית-המשפט לא אישר את הסכומים שהצדדים הסכימו עליהם בנוגע לגמול ושכר טרחה, והפחיתם לסך כולל של 1,000 ש"ח ביחס לכל אחת מהמשיבות.
10. לבסוף, נבקש לציין כי פסק-הדין הנוכחי הוא חלק ממגמה פסיקתית שנועדה להתמודד עם התופעה הפסולה של הגשת בקשות אישור תוך שימוש בלתי ראוי בכלי זה, ויש להניח שמגמה זו אף תוסיף ותתרחב.

מחלקת ליטיגציה
פישר (FBC & Co.)

למידע נוסף אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה או הבהרה ונשמח לסייע ככל הנדרש.

03-6941320 mбенbasat@fbclawyers.com עו"ד מיטל בן בסט

03-6941320 oalon@fbclawyers.com עו"ד אופירה אלון

.....
הכלול באגרת מידע זו הוא מידע כללי בלבד, הוא אינו חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו. כל הזכויות שמורות לפישר (FBC & Co.).
להירשם למייל זה או להסרה מרשימת התפוצה : news@fbclawyers.com